

WSPÓŁPRACA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ROKU 2019

STRESZCZENIE RAPORTU Z BADANIA metodą LOKALNEGO INDEKSU JAKOŚCI WSPÓŁPRACY

Badanie stanu wzajemnych relacji Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego i organizacji pozarządowych przeprowadzono po raz drugi (pierwsze badanie odbyło się 2 lata wcześniej). Wykorzystano do tego dedykowane narzędzie – Lokalny Indeks Jakości Współpracy (LIJW). Tym razem analizie podlegał rok 2019 a realizatorem całego procesu była Pracownia Pozarządowa.

Głównym celem badania LIJW jest wzmocnienie poziomu i jakości współpracy samorządu i organizacji pozarządowych poprzez zwiększenie zakresu stosowanych mechanizmów współpracy. We wzajemnych relacjach najistotniejsza jest bowiem nie sama liczba istniejących narzędzi, ale ich właściwy dobór i stosowanie w odniesieniu do rzeczywistych oczekiwań i możliwości obu stron.

W trakcie badania wzięto pod uwagę całokształt możliwych relacji między administracją i III sektorem, tj.: wzajemne informowanie się, badanie potrzeb mieszkańców, procesy konsultacyjne, sposób wdrażania przyjętych programów i strategii, zasady zlecania organizacjom zadań publicznych do realizacji, wspieranie aktywności obywatelskiej i wiele innych elementów. Wszystkie są zgrupowane w trzech blokach zawierających 12 różnych obszarów współpracy.

Proces prowadzony był w okresie marzec-czerwiec 2020 roku i składał się z 3 głównych części: 1) badania ankietowego wśród organizacji i przedstawicieli Samorządu Województwa, 2) analizy ogólnodostępnych danych dotyczących współpracy w roku 2019 oraz 3) wystawienia ocen w poszczególnych obszarach relacji wraz z wskazaniem rekomendacji do dalszej współpracy.

W ramach badania ankietowego uzyskano 338 odpowiedzi, w tym 297 od organizacji pozarządowych z terenu województwa. Ze strony administracji w badaniu wzięli udział członkowie/członkinie Zarządu Województwa, pracownicy Wydziałów Urzędu Marszałkowskiego, Radni/Radne Sejmiku oraz członkowie/członkinie zespołów doradczych i konsultacyjnych Marszałka Województwa.

Wyniki ankiet pokazują, że, w zgodnej opinii wszystkich osób i podmiotów biorących udział w badaniu, aktywność władz samorządowych w sferze aktywizacji społecznej mieszkańców jest lepiej oceniana niż sam poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców (4,44 pkt wobec 4,12 pkt; wszystkie wartości zawierają się w 5-punktowej skali, wynik stanowi średnią z wszystkich udzielonych odpowiedzi). Badanie z 2018 roku również pokazało tę samą prawidłowość.

Jeśli chodzi o ocenę konkretnych działań Samorządu na rzecz aktywizacji mieszkańców i organizacji pozarządowych, to najwyższej oceniony został obszar zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom (4,38 pkt), a najniższej – włączanie organizacji w diagnozowanie problemów i potrzeb (4,09 pkt).

Z kolei analizując działania podejmowane przez same organizacje pozarządowe, najwyższą ocenę w opinii badanych uzyskały dwa obszary: współpraca z Samorządem Województwa podczas realizacji przez nie zadań publicznych oraz diagnozowanie przez nie problemów i potrzeb odbiorców swoich działań (oba po 4,16 pkt). Z kolei najniższą ocenę odnotowano w obszarze: zaangażowanie w tworzenie nowego prawa, programów i strategii (3,57 pkt).

Należy podkreślić, że wszystkie oceniane szczegółowe rodzaje aktywności podejmowane przez obie strony współpracy osiągnęły w tegorocznym badaniu oceny lepsze niż 2 lata wcześniej (średnio o 0,2 pkt.).

Analiza danych to spojrzenie na skalę współpracy oraz rodzaj stosowanych narzędzi w poszczególnych obszarach tematycznych. Analizie poddano również wyłącznie rok 2019, czyli to, co wydarzyło się we wzajemnych relacjach w ciągu 12 miesięcy ubiegłego roku.

Na terenie województwa wykorzystywano w ub. roku ponad połowę (dokładnie 41 z 66, czyli 62%) z wszystkich możliwych do stosowania narzędzi współpracy (wg LIJW). Dwa lata temu wskaźnik ten był na poziomie dokładnie 50%.

Do najbardziej innowacyjnych form współpracy zaliczyć można:

- wsparcie finansowe kierowane do grup nieformalnych i organizacji pozarządowych w ramach Programu Społecznik;
- przesyłanie aktualnych i ważnych dla sektora pozarządowego informacji w formie elektronicznego newslettera (ponad 3.000 odbiorców);
- funkcjonowanie Biura ds. Organizacji Pozarządowych w Wydziale Współpracy Społecznej, które koordynuje dużą część współpracy Urzędu z III sektorem;
- partnerstwa projektowe między Samorządem Województwa i organizacjami przy realizacji przedsięwzięć.

Do oceny wzajemnych relacji powołano Zespół ds. LIJW. W jego skład weszli przedstawiciele zarówno strony pozarządowej, jak i administracji samorządowej (10 osób). Po zapoznaniu się z wynikami badań ankietowych oraz danymi z zakresu współpracy prowadzonej w roku 2019, Zespół dokonał oceny we wszystkich 12 obszarach współpracy.

Najlepiej ocenionym aspektem współpracy samorządu i organizacji został obszar „System wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych” (4,75 pkt; tutaj również stosowana jest 5-punktowa skala opisowa, zgodnie z informacjami podanymi w części II Raportu przy każdym analizowanym obszarze współpracy). To w tym obszarze pojawiają się wspomniane wyżej najbardziej innowacyjne przykłady współpracy, takie jak elektroniczny newsletter, Program Społecznik czy działania Biura ds. Organizacji Pozarządowych.

Najniżej oceniono dwie sfery współpracy (1 pkt): „Tworzenie i funkcjonowanie partnerstw lokalnych” oraz „Współpraca samorządu i organizacji przy diagnozowaniu lokalnych problemów i wyzwań”. W roku 2019 nie funkcjonowało na terenie województwa żadne partnerstwo tego typu, nie prowadzono również współpracy przy diagnozie problemów.

Sumaryczna ocena współpracy Samorządu Województwa i organizacji pozarządowych w roku 2019 wyniosła 3,32 pkt, i również była wyższa niż ocena uzyskana za rok 2017 (3,22 pkt). Jest to wynik pozytywny, zwłaszcza w odniesieniu do samorządu szczebla wojewódzkiego, biorąc pod uwagę złożoność systemu współpracy z sektorem pozarządowym, jak też szeroki zakres zadań własnych tego rodzaju samorządu.

W świetle posiadanych danych oraz przyznanych ocen, **Zespół ds. LIJW stworzył listę rekomendacji do dalszej współpracy.**

Do najważniejszych z nich należą:

1. Ujednolicenie w ramach komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego procedur dotyczących ogłaszania, prowadzenia i rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert.
2. Prowadzenie lub wspieranie działań nakierowanych na integrację sektora pozarządowego (np. festiwal, piknik organizacji) oraz wsparcie ich codziennej działalności (np. funkcjonowanie centrum/centrów organizacji pozarządowych).
3. Wprowadzenie dodatkowych kryteriów w procesie oceny ofert w otwartych konkursach ofert. Przyznawanie dodatkowych punktów za oferty składane w partnerstwie/oferty wspólne oraz za aktywność organizacji w wydarzeniach związanych z budowaniem relacji międzysektorowych.
4. Zwiększenie liczby wspólnych spotkań (z udziałem przedstawicieli władz Województwa oraz organizacji) dotyczących planowania zasad wzajemnej współpracy i wyznaczania kierunków jej rozwoju.